



LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2018. gada 28. decembrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Gunārs Kusiņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Andra Otto (turpmāk –
Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums
Nr. 181/2018),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs pēc būtības lūdz
Satversmes tiesu atzīt Latvijas Soduzpildes kodeksa (turpmāk – Kodekss) 50.⁴ un
50.⁵ pantu (turpmāk arī – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas
Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. pantam.

2. Kodeksa 50.⁴ pants nosaka soda izpildes režīmu slēgtajos cietumos, –
citstarp, ka slēgtajā cietumā sodu izcieš ar brīvības atņemšanu notiesātie vīrieši
par smaga vai sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu.

Savukārt Kodeksa 50.⁵ pants regulē soda izpildes režīmu daļēji slēgtajos
cietumos, – citstarp, ka daļēji slēgtajā cietumā sodu izcieš sievietes par tīša
nozieguma izdarīšanu.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa pamatot, ka ir aizskartas pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs notiesāts par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu un viņam piespriests brīvības atņemšanas sods. Atbilstoši Kodeksa 50.⁴ pantam viņš uzsāka soda izciešanu slēgtā cietuma režīma zemākajā pakāpē. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas kā vienots tiesiskais regulējums brīvības atņemšanas soda izpildes jomā pārkāpj Satversmes 91. pantā nostiprināto diskriminācijas aizlieguma principu. Proti, apstrīdētās normas rada situāciju, ka par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem notiesātie vīrieši uzsāk brīvības atņemšanas soda izciešanu slēgtā cietuma režīma zemākajā pakāpē. Savukārt par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem notiesātās sievietes uzsāk brīvības atņemšanas soda izciešanu daļēji slēgtā cietuma režīma zemākajā pakāpē. Attiecīgi atšķiras minēto personu tiesību un pienākumu apjoms brīvības atņemšanas vietā.

Pieteikuma iesniedzējam ir piemērots Kodeksa 50.⁴ pants, savukārt Kodeksa 50.⁵ pants, kas noteic labvēlīgāku brīvības atņemšanas soda izciešanas režīmu, viņam nav piemērots. Pieteikuma iesniedzējs pēc būtības neuzskata, ka Kodeksa 50.⁵ pants neatbilst Satversmei, bet gan izmanto šo normu, lai sniegtu juridisko pamatojumu par viņam piemērotā Kodeksa 50.⁴ panta neatbilstību diskriminācijas aizlieguma principam.

Līdz ar to pieteikums daļā par Kodeksa 50.⁴ panta neatbilstību Satversmes 91. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām. Savukārt pieteikums daļā par Kodeksa 50.⁵ panta neatbilstību Satversmes 91. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, jo saskaņā ar

Kodeksa 13.¹ pantu lēmums par notiesātā ievietošanu brīvības atņemšanas iestādē nav apstrīdams un pārsūdzams.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no brīža, kad Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieks pieņēmis lēmumu par Pieteikuma iesniedzēja ievietošanu brīvības atņemšanas iestādē, tas ir, no 2018. gada 6. novembra. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2018. gada 30. novembrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums daļā par Kodeksa 50.⁴ panta neatbilstību Satversmes 91. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Pieteikumā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par Kodeksa 50.⁴ panta neatbilstību Satversmes 91. pantam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikums daļā par Kodeksa 50.⁴ panta neatbilstību Satversmes 91. pantam atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Latvijas Sodu izpildes kodeksa 50.⁴ panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. pantam” pēc Andra Otto pieteikuma (pieteikums Nr. 181/2018).

2. Atteikties ierosināt lietu par Latvijas Sodū izpildes kodeksa 50.⁵ panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. pantam.

3. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – **līdz 2019. gada 28. februārim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš